

AZ EMBER

GÖNDÖR FERENC POLITIKAI HETILAPJA

A munka ünnepe

szakad le ránk ismét. Május elsejét jelzi a kalendárium és gyárak, műhelyek robotoló népe kihullámzik az utcára szerte a világon és teli tüdővel éneklí a munka himnuszát. A magyar proletariátus, fájdalom, még ma is ki van rekesztve ebből a nemzetközi orchesterből, a magyar munkás szabad májusi énekszavát még mindig nem viszi el messze énekelő festvérek ünnepi hozsannázásához az áldott tavaszi szél. Május elseje van és a munka piros betűs, internacionális ünnepnapján Budapesten tilos minden fölvonulás és tilos természetesen legelső sorban a magyar munkásság tüntető májusi menete. A véres arcú magyar önkényuralom halotti csendet parancsol, a mi hazánkban és ennek a siri csöndnek stilszerű kísérő zenéje, hogy éppen május elseje előtt tiltották be a munkásság egyetlen lapjának, a „Népszava“-nak megjelenését.

Amikor ezeket a sorokat írjuk, halálos csönd dermed Magyarországot vérpárás utjai, városai, falvai és utcái fölött és a magyar proletárnak nem szabad májusi kimenni az utcára, körülhordoznia a munka piros zászlaját és körülhordoznia sokat szenvedett, csöndesen vérző és hevesen zakatoló szívét. Magyarországon az ötödik május elsején is a legvéresebb kezű tömeggyilkos trónol ott fenn a budai várban és ha szelidített formában is, de lényegben a fehér terror levegője sötétlik a Duna-Tisza mentén. Gyászmenet volna a magyar munkásság májusi menete, ha egyáltalán volna, ha lehetne, de mert a gyászoló sokaság nem mehet ki az utcára, a sok kis magyar munkáslakásban otthon elvonulva, hangtalanul, némán esik meg a májusi gyászistentisztelet.

Az egész világon nincs még a földnek egy olyan elátkozott csücske, mint a magyar ugar. Ott a munka ünnepe is zsarnoki tilalomba némul; a dolgozók májusi elseje sem szabad, a magyar munkásságot erőszakos kezek kiszakítják a szabad népek kulturközösségéből. Azaz, hogy csak hiszik ezt a bősziült zsarnokok, mert ha ezerszer tilos is a májusi felvonulás, ha még ugyi tilos is a „Népszava“ megjelenése, azért a munka pirosbetűs ünnepnapján mégis, és csak azért is összedobban a magyar munkás hűséges, meleg szive minden országok robotoló népének a szívével.

Szolidáris szívünk minden fájó szeretetével ott örködik a nagy magyar májusi némaság fölött és mi, akiket elkergetett otthonunkból az a rémuralom, amely hazai testvéreinket ma is megbilincselve és ütésre emelt korbács alatt tartja, idegen országban elvegyülünk a munka hadseregében, amelyik itt akadálytalanul és győzelmesen vonulhat végig májusi elsején az utcákon. Nekünk legalább megadatott, hogy idekint a hontalanságban tarthassuk meg májusi fölvonulásunkat és osztrák munkástestvéreink hatalmas májusi áradatával sodortatván árva magunkat, behunyjuk a szemünket és ideálmodjuk a Nagy-Körutat, az Andrassy-utat, a ligetet, a Tattersallt és azt álmodjuk, hogy a pesti nagy májusi munkásfölvonulás boldog részesei vagyunk és meggyünk meghallgatni a győzelemről ábrázoló májusi beszédek a Trieszti Nöbe és a Zöld Vadászba...

A kormány orvtámadása a sztrájkoló nyomdászok ellen

— A betiltott „Népszava“ —

Ami Budapesten a nyomdászok bércára körül végbemegy, arra nem volt még példa sehol a világon. Kis megszakítással most már hetek óta áll a nyomdászok bércára, amelynek legelső fázisa egy részleges sztrájk volt az Athenaeum nyomdájában, amelyre a munkáltatók azzal feleltek, hogy kizárták az összes üzemből a munkásokat, majd ideiglenesen békét kötöttek a harcoló felek és a munkások visszatértek a nyomdákba azzal, hogy a munkaadók teljesíteni fogják méltányos követeléseiket. Közben azonban, ugyilátszik a kormány felbátorithatta a munkaadókat, mert ezek a tárgyalások során olyan fölhaborítón semmitmondó ajánlatokkal állottak elő, hogy a munkások azt nem fogadhatták el és erre sztrájkba lépett Budapest egész nyomdászszága és a sztrájk rendületlenül áll még ma is. Nem akarunk most bővebben kitérni arra, hogy a nyomdászszakszervezet erőtlén vezetőségének milyen bünei vannak abban, hogy a helyzet így kiélesedett és hogy a munkásság kénytelen volt minden szakszervezeti bürokrácián túlmenve, a maga érdekében a legvégső harc eszközeivel sikra szállni. A dolognak egy másik része az, amelyet a fölhaborodás és megütközés minden érintetelével kell a művelt világ tudomására hozni annál is inkább, mert hiszen Budapesten nem jelennek meg az újságok és a kormány brutális hatalmi szóval eltiltotta a munkásság lapjának, a „Népszava“-nak a megjelenését is.

Hát ez az, amiről itt beszélni kell. A sztrájkoló nyomdászok nevében tárgyaló szakszervezeti vezető férfiak és a munkáltatók között lévő tanácskozások napokkal azelőtt arra az eredményre vezettek, hogy a munkáltatók valamivel tovább mentek első ajánlatételüknél és ezt mint tárgyalási alapot a munkások szakszervezeti megbízottai a bizalmiférfitestület elé terjesztették. A bizalmiférfitestület azonban nem fogadta el a szakszervezet által is aggályosoknak talált feltételeket és kimondotta, hogy tovább sztrájkol. A munkaadók erre kitalálták azt a hazugságot, hogy a nyomdai munkások nagy többsége nem ért egyet a bizalmiférfitestület határozatával és a nyomdai munkások föl akarják venni a munkát, de a bizalmiférfi testület, mint a törpe kisebbség ezt megakadályozza. Azt követelték tehát a munkáltatók, hogy szavaztassák meg üzemenként a nyomdai munkásokat és akkor majd dezavualni fogják a bizalmiférfitestületet és megkezdődhet ismét a munka. A bizalmiférfitestület egyetértésben a szakszervezettel megszavaztatta üzemek szerint a munkásokat, aminek eredménye, szemben a munkáltatói hangulatkeltő hazudozással, az lett, hogy körülbelül 3000 nyomdai munkás a további sztrájk mellett szavazott és alig akadott összesen 200 olyan betűszedő, aki a munka fölvétele mellett adta le a vok-

sát. Tehát óriási többséggel, csaknem egyhangulag a sztrájk mellett foglalt állást a budapesti nyomdai munkásság és a sztrájk egyre elkeseredettebben tart tovább. Erre azután olyan vakmerő cselekedetre ragadtatta magát a Bethlen-kormány, amelyhez fogható nem igen merészelt még elkövetni semmiféle reakciós önkényuralom. A Bethlen-kormány, annak méltó belügyminisztere, Rakovszky Iván után a leghitványabbán hátba támadta a harcban álló munkásokat és a munkaadók mellé állott.

Történt pedig ez a példátlan eset a következőképpen: Minthogy a Világosság-nyomda természetesen teljesítette a nyomdai munkásság jogos kívánásait, ennél fogva a szociáldemokratapárt nyomdájában nem is volt sztrájk, hanem a nyomdászok rendszeresen dolgoztak és a „Népszava“ pontosan meg is jelent. Ugyanez történt a fajtvedők nyomdájában, a Stádiumnyomdában, ahol — mellékes most, hogy milyen üzleti és politikai szempontokból, de — szintén teljesítették a munkások jogos követeléseit és ennél fogva ebben a nyomdában is zavartalanul előállították a „Szózat“ és a „Nép“ című szennylapokat. Ezzel szemben a kormány „Reggeli Hírek“ és „Esti Hírek“ címmel szintén kiadott egy kis szükség-újságpapírost, valamint a munkáltatók az összes többi polgári lapok közös kiadványaképpen megjelentették a „Magyar Sajtó“ című ideiglenes napilapjukat. Most azonban, amikor a nyomdai munkásság ilyen impozáns többséggel a további harc mellett döntött, a kormány illetőleg annak Rakovszky nevezetű belügyminisztere betiltotta a „Népszava“ és a fajtvedő lapok megjelenését azzal az indokolással, hogy ezek izgatón közleményeket hoznak a nyomdászsztrájk ügyében. Ugyancsak betiltotta a belügyminiszter — hogy pártatlansági színezetet adjon hihetetlen lépésének — a „Magyar Sajtó“ című munkáltatói újságot is és kizárólag a kormány kiadásában megjelenő „Reggeli Hírek“ és „Esti Hírek“ további megjelenését engedélyezte, illetőleg biztosította és mondunk sem kell, hogy a kormány ez a sajtósörnyösülöttje a legtendenciózusabb és leghazugabb közleményekkel igyekszik a munkásság jogos és igazságos harcát háttámadni. Szóval, a kormány beleavatkozott a munkások és munkaadók harcába és tette ezt minden szeméremérzet nélkül a munkaadók oldalán, akiknek érdekeit nemcsak azzal igyekszik megvédelmezni és szolgálni, hogy a munkások egyetlen napilapját, a „Népszava“-t megjelenésében megakadályozza, hanem még külön áll a közléseken, tehát az adózók pénzén egy ronda kis nyomtatványt is megjelentet naponként kétszer „Reggeli Hírek“ és „Esti Hírek“ címen és ebben szemenedett rágalommal illeti a kenyérharcot vivő nyomdai munkásságot.

A magyar kormány ez az eljárása a legélesebb kritikát hívja ki és

a törvénytelenységnek minden bélyegét magán viseli. Arra még nem volt eset, hogy egy kormány sztrájkba kényszerítsen, a munka abbahagyására szorítson munkásokat, akik dolgozni akarnak és másrészt megakadályozzon egy iparvállalatot abban, hogy az a maga munkáját békésen és zavartalanul folytathassa. Mert itt az történt. Rakovszky belügyminiszter ur egyszerűen sztrájkot parancsolt a Világosság-nyomdában és a Stádiumnyomdában és megtiltotta ezeknek a nyomdákknak, amelyeknek semmi differenciájuk a munkásaikkal nincsen, hogy elvégezhesék az ő vállalt munkájukat, hogy szedethessék és kinyomhassák a „Népszava“-t és illetőleg a „Szózat“ és a „Nép“ című csatornaújságokat. Szóval, a magyar kormány erőszakos módon beleavatkozott egyrészt a nyomdász munkások és munkaadók bércarába, másrészt hadiállapotot és munkabeszüntetést, kizárást és kényszerstrájkot idézett elő olyan vállalatoknál, ahol semmiféle harc nem volt és ahol se kizárásra, se sztrájkra senki nem gondolt. Hogy ez mit jelent a sajtószabadság szempontjából és mit jelent magánjogi és közjogi szempontból, azt a józan és elfogulatlan közvélemény megítélésére bízhatjuk. Röviden azt jelenti, hogy lapok megjelenését a magyar kormány egyszerűen betiltja azért, mert a többi lapok, ahol azonban bércar van, nem jelenthetnek meg, holott ha ezeknél a többi lapvállalatoknál a munkások igényeit kielégítenék, nyomban nem volna akadálya azok zavartalan megjelenésének sem. Másrészt a magyar kormány a nyomdai munkásoknak megtiltja, hogy dolgozzanak és a munkáltatóknak — a Világosságnak és a Stádiumnak — megtiltja, hogy dolgoztassanak. Ilyen meztelen önkényuralom még nem volt, a groteszk jogtalanságnak és törvénytelenységnek ilyen ríktó példáját még nem is hallottuk és igazán nem tudjuk, hogy mit szólna a magyar állam ahhoz, ha a munkájukban erőszakosan megakadályozott szedők és a munkájuk elvégzésében megbénított iparvállalatok kártérítési pörrel támadnák meg a magyar államot. Vajon Rakovszky belügyminiszter ur, vagy Bethlen miniszterelnök ur, vagy Horthy kormányzó ur fizetné-e a ceppet? Mindenesetre a magyar kormány ez a lépése méltán illeszthető be a kurzus eddigi rémtetteinek díszes galériájába.

— Hohler megbukott. Amit annyian is olyan régen várunk, az végre bekövetkezett: hivatalos londoni távirat jelenti, hogy Hohler budapesti angol nagykövete az angol kormány állásától felmentette és külön megbízatással Mexikóba küldte az ottani politikai állapotok tanulmányozása céljából. Szóval, Hohler urat végre menesztették és nagyon helyesen elküldték a távoli Mexikóba. A fehér terror budapesti kormányzata és legelső sorban Horthy kormányzó legfőbb támasza távozik el Hohler ural Budapestről és remélni lehet, hogy e sötét, reakciós bérencpusztulásával, alapjaiban rendtől meg az a gyilkosságokra és rablásokra fölépült kormányzat, amelynek neve keresztény nemzeti kurzus. Az egész elgyötört magyar munkásság inti Hohler felé a boldog bucsút: — Isten vele Hohler.

„Az Ember“ olvasóihoz!

„Az Ember“ május elseji száma, amelyet a rendesnél nagyobb terjedelemben szerettünk volna hű olvasóink kezébe juttatni, annál is inkább, hogy a Budapesten nehéz harcokat vívó és teljesen sajtó nélkül maradt nyomdai munkásságnak fokozott mértékben siethessünk a segítségére, fájdalom, rajtunk kívül álló okokból csak redukált terjedelemben, fogyatékos tartalommal juthat el a közönséghez. A május elseji munkaszünet „Az Ember“ megjelenésének napjára esik és így mi csüörtők helyett szerdán akarjuk már az utcára küldeni lapunkat, de sajnos, nem voltunk képesek elérni, hogy egy nappal korábban, legalább a rendes terjedelemben mehessünk az olvasó elé. Ugynevezett technikai akadályai vannak annak, hogy redukált tartalommal vagyunk kénytelenek „Az Ember“nek éppen május 1-i számát és éppen a mai fokozottan nehéz időben megjelentetni és nem rajtunk mulott, hogy ezeket az akadályokat — bármilyen áldozatok árán is — nem sikerült elhárítanunk. Olvasóink szíves elnézését kérjük tehát e hibánkon kívül való mulasztásunkról, amelyet mélyen sajnálunk és azért igyekszünk jóvátenni, hogy „Az Ember“ legközelebbi számaiban a lap tartalmával és terjedelmével egyaránt kárpótolni fogjuk olvasóinkat.

„Az Ember“ szerkesztősége.

Ferenczy Károly Bécsben

Be kell konferálni az előkelő vendégművészt, akit május másodikán a „Reklám“ nevezetű lokál színpadján Bécs város közönsége üdvözölhet. Május másodikától ugyanis egy magyar kabarétársulat vendégszerepel a Reklámban és ezzel a kabarétársulattal érintkezik Bécsbe Ferenczy Károly is. Ferenczy, van-e, aki ezt a nevet nem ismeri? Bizonyára van, hisz nagyon jelentéktelen színész volt világszerte. Mint színész, Ferenczy Károlyt nem is illik észrevenni. Az ő fontossága Magyarország legújabb korszakában domborodott ki, abban a rémes korban, amikor P e k á r Gyula kultuszállamtikkár lehetett és Ferenczy Károly művészi nagyság. Hét színház és hét kabaré vette-dett érte...

Ferenczy Károly ugyanis testestől-lelkestől ébredő magyarnak vallotta magát. Az ébredő magyarok voltak a fegyvertársai, Héjjas, Prónay, Francia-Kiss, Márfy bombás legényei és az erkölcsöket nemesítő Zrinylgárda állott mögötte és Ferenczy Károly így lett félelmetes hatalom a pesti színházak tájkán. Beregi Oszkár ellen Ferenczy Károly helyezte el az aknát az ébredőknel. Ha a nevét kisebb betűből nyomták a plakátokra, jött az ébredők bosszuhadjárata az igazgató ellen. Huszár Károly, a pestiek kedvenc Puffja Ferenczy elől menekült külföldre. A Fővárosi Operettszínház ellen vívott revolveres ébredő-támadásban szintén érdekelve volt Ferenczy Károly. Ez abból is kiderül, hogy az ostrom lezajlása után a színház bölcs direktója sietett Ferenczy Károlyt nagy gázzsal leszerződtetni. Azóta az ébredők pliszegni sem mertek a Fővárosi Operettszínházban. Ferenczy Károly óvszer volt, biztosítéka volt a színházaknak az ébredő botrányokkal szemben. Így aztán allg volt színház vagy kabaré Budapesten, amely

nem hozott volna meg minden áldozatot, csakhogy Ferenczyt a saját tagjának vallhassa.

Ferenczynek így nagyon jól ment és a színházak sem panaszkodhattak. Legfeljebb a közönség. De ki törődik a közönséggel? Idővel azonban Ferenczy és az ébredők közt mintha feszültebb lett volna a viszony. Ferenczy Károly igyekezett magyarul lemosni az ébredő-mázt. Nyilatkozott az újságokban, hogy ő nem vett részt az ébredők színházi manőverében és annyira ment az alibi igazolásában, hogy a vakbelét a zsidókórházban operáltatta meg, hogy ezzel is bizonyítsa, hogy mennyire nagy zsidóbarát. Ferenczy nyilatkozatait, ugyszintén a vakbelét, nem kell komolyan venni, a veséjében is ébredő magyar és nem kitalálások azok a disznóságok, amelyeket Ferenczy színművész ur az ébredő magyarokkal való szövetségben elkövetett.

Bármit mondhatnak Ferenczy urról, őt nem lehet megrálgalmazni. Most, ugyis mint a magyar színművészet reprezentánsát, együtt a Szóke Szakállal, a bécsi Leopoldstadtban láthatjuk viszont, mint vendégművészt. Mi, kiebrudalt magyarok, akik öt éve szomjazunk egy magyar dalra és magyar művésztetre, az ő kellemetlen orrhangját kell, hogy hallgassuk:

Ibolyácskát hoztam neked Szerilem gyanánt...

Na, csak vigye szépen az ibolyáját irhájával együtt. Nem kell.

E pur si muove!

avagy Horthy Miklós udvarában egy magyar Galilei tünt fel, aki új tanokat hirdet és még nem lehet tudni, hogy mi lesz ebből...

1633 június 22-én Rómában az inkvizíció térdre kényszerítette Galileit. akinek esküvel kellett tagadnia a földmozgásról szóló Kopernikus-féle törvényt. Galilei ekkor nagyot dobantott a lábával és így kiáltott fel:

— E pur si muove!

És mégis mozog! És mégis mozog a föld, bár a jezsuita atyák ezt határozottan ellenezték volt. Mozog a föld, bár ujjában némi retrográdmozgást kellett megfigyelniük. Visszazogott a középkorba és hiába irunk ezerkilencszázhuszonnégyet, ott vagyunk, amikor Galileit az inkvizíció megkínozta. Az a sötét, kegyetlen, minden szabadvéleményt elnyomó szellem borul ma is fölénk, ami a középkorban. Oh, mennyi szörnyű középkori rémhistoria játszódott le az utóbbi öt esztendőben Magyarországon, szóról-szóra megismétlődtek az inkvizíció borzalmi és magyarul a Galileiről elnevezett körnek betöltése olyan kis dolog a nagy gázságok közepette, hogy nem is illik felhánytogatni. A szocialista könyveket máglyákra vetették, igazságait és meggyőződésüket valló embereket a Dunába dobták, a derest visszahozták, a zsidókat irtották.

És mégis mozog a föld! És nonsokáig lesz sötét középkor. Most egyelőre nem tehetünk mást, mint ahogy Galilei, a tüzes harapófogó előtt térdre kényszerülünk és türjük, hogy husokat csipjenek ki a testünkbelől. Egyelőre, amíg Horthy, a hadak ura, megjárja magát Madecinak...

A Reggeli Hírek című ugynevezett szükségújság, amely arról gondoskodik, hogy a nyomdászsztrájk miatt a közönség ne maradjon informálatlan, a világ nagy eseményeiről a következő hirt közli:

— Aki tagadja az anyag vonzóerejét. A kormányzó április 25-én hosszabb kihallgatáson fogadta dr. Kovács-Karap Ernőt, ki ez alkalommal a kormányzónak bejelentette, hogy az általa képviselt elmélet, amely tagadja az anyag vonzóerejét és így a nehézkedési,

mint a villamossági jelenségeket külső erőkre vezeti vissza, népszerű előadást óhajtott tartani és kérte a kormányzó megjelenését.

Ennek a fele sem tréfa. Horthy hosszabb kihallgatáson fogadta Kovács-Karapot, aki az anyag vonzó erejét tagadja. Mi lesz még ebből? Mi sem áll távolabb tőlem mint az, hogy Kovács-Karap Ernő doktort erőszakkal Galileinak tegyem meg. A nevéé eddig nem igen hallottuk, de ez nem jelent semmit. Lehet, hogy egy új Einsteinnal állunk szemben és az az elmélet, amelyet Kovács-Karapnak szerencséje van képviselni, forradalmat fog jelenteni a fizika tudományában. Ami feltűnő és gondolkozásra késztet, az, hogy miért kellett Kovács-Karapnak legelőször is Horthyhoz fordulni, őt beleavatni a felfedezésébe. Szinte úgy tűnik fel a dolog, mintha Kovács-Karap előzetes engedélyt kért volna Horthytól, hogy szabadon neki az anyag vonzóerejét tagadani. Bezzeg, ha Galilei annakidején szintén előzetesen aprobáltatja tanait a hatalmasokkal, kutya baja sem történt volna. Meg kell tehát állapítanunk, hogy Kovács-Karap sokkal modernebb, mint Galilei és ő jól tudja, hogy mit cselekszik. Az inkvizíciót ő már elkerülte. Mégis furcsa és meglepő, hogy Horthy Miklós, aki miután külső erők segítségével a magyar trónt elfoglalta, eddigi uralkodói ténykedése az anyag vonzóerejénél fogva a külvilág felé abban nyitvánult meg, hogy vagy egy mozielőadáson jelent meg, vagy pedig a tenyészbikakiállítás nyitotta meg, most átmenet nélkül mint a tudomány protektora szerepel. Hogy lehessen magyarolni azt, hogy Horthy nevében például elcsapják Kövesligethy Radót, az európai hírvé tudóst és más oldalon most Horthy az, aki Kovács-Karapot, ez ismeretlen magántudóst hosszabb kihallgatáson fogadta? Itt valami suskus rejlik. Ez a pár sor, amellyel a „Reggeli Hírek“ tájékoztat bennünket Kovács-Karap korszakalkötő tudományos felfedezéséről, amely ugylátszik még az öreg Newton szájából is kiveszi a kenyeret, sokkal kevesebbet mond, semhogy tisztában legyünk elméletének a lényegével. Nem is tehetünk kísérletet, hogy érdemben foglalkozzunk vele. Ez a Kovács (Karap és nem Kohn) vagy örült vagy szent. Ha valaki egy új tudományos elméletet állít fel, ott vannak az illetékes tudós társaságok, amelyekhez fordulhat. A mi Kovácsunk (vigyázat: Karap!) Horthyhoz megy az ő találmányával. Miközbe Horthy-nak a vonzó erőhöz és a külső erőhöz?

Megálljunk. Világosság kezd derengeni agyunkban. Nem lehetetlen, hogy dr. Kovács-Karap a tudományos elméletét direkt Horthy Miklósnak és Horthy Miklós kedvéért találta fel. Horthy mentalitásában szerepelnek állandóan a külső erők (a román fegyverek, majd lengyel, francia és utóbb olasz fascista-szövetség, mint külső erők); a külső erők tehát léteznek és minden a külső erőkre vezethető vissza.

Ezzel szemben Horthy Miklós lelki nyugalma viszont azt kívánja, hogy az anyagok vonzóerejéről szóló törvény megdöntessék. Ő is anyag (gyilkoló anyag) és az akasztófa is anyagból van, olyan anyagból, amely a gyilkos anyagokat vonzza. Dr. Kovács-Karap tehát stréberségből, mert úgy látszik kormányfőtanácsos akar lenni, elment Horthyhoz és tagadta az anyag vonzóerejét. Mi tagadás, az új Kovács-Karap felfedezés még nem zárja ki, hogy Horthy Miklós egykor alkalmat fog szolgálatni, hogy sze-

mélyében az ingaelméletre vonatkozóan is tehessünk megfigyeléseket, amikor majd a belső erők is érvényesülni fognak, amiket Kovács ur botorul számításain kívül hagyott és amiket letagadni nem sikerül. ... És mégis mozog a föld!

— Emigránsok hazatérése. Megbízható oldalról arról értesülünk, hogy a magyarországi szocialdemokrata párt megállapodásra lépett a Bethlen-kormányval, hogy azokat az emigránsokat, akikért a szocialdemokrata párt vezetősége garanciát vállal — hazaengedik Magyarországra. Szóval, az ugynevezett amnesztia-adás jogát a magyar kormány letette a szocialdemokratapárt vezetőségének kezébe, tehát ugyancsak jó kezekbe. A pártvezetőség egy ismert bécsi emigránst még is bizott azzal, hogy állítsa össze azoknak a névsorát, akik tekintetbe jöhetnek, mint olyanok, akikért jóállást vállalhat az otthoni pártvezetőség a kormánnyal szemben és ily módon hazaemigrálhatnak. A hazatérő emigránsok összeírása már buzgón folyik és ezen a héten számos szocialdemokrata képviselő érkezik Bécsbe, hogy személyesen vegyen részt a végleges névsor összeállításában és a likvidáló mozgalom előkészítésében és megszervezésében. Örömmel látjuk az emigráció likvidálásának ezt a kezdetleges módját is, mert változatlanul az az álláspontunk, hogy aki csak teheti, menjen haza az emigrációs nyomorúságból. Igazán önzetlenül örülünk tehát a szocialdemokrata képviselők bécsi útjának és valóban zavartalanul és a meggyanúsítás veszedelme nélkül örvendezhetünk, mert nem tartjuk valószínűnek, hogy a szocialista képviselők azzal az eltökélt szándékkal jönnének Bécsbe, hogy — bennünket is hazavigyenek. Nem, a mi likvidálásunkról nem igen lehet szó, ne is legyen erről szó, ellenben legfőbb ideje, hogy legalább a likvidálható emigrációt likvidálják. Nagy várakozással tekintünk tehát a szocialista képviselők bécsi szereplése elé.

— Összehívják a magyar nemzetgyűlést. A szanalási javaslat paktum árán való gyors megszavazása után a kormány elnapolta a nemzetgyűlést. A szedősztrájk viszont azt a kényelmes helyzetet teremtette a kormánynak, hogy nem jelentek meg a lapok. Csak a „Népszava“ és a fajvédő újságok zavarták az általános nyugalmat, amíg a belügyminiszter egy merész elhatározással betiltotta a még megjelenő lapokat. Ebben a zavaros helyzetben Bethenék nyugodtan kormányoznak tovább, a kiszolgáltatott munkásságra pedig a legrémesebb nyomor napjai viradnak, mert hisz egyszerű bérc harcban a minden törvénytlenesre kérsz kormány támogatja a munkaadókat. A néma lapoktól megfosztott városban rémhírek terjedtek el arról, hogy a munkásság általános sztrájkra készül. A sztrájkoló nyomászok egy kiáltványban megafólják az általános sztrájk híret, amelyet a kormány azért terjeszt, hogy a hangulatot a munkásság ellen klélezze. A szocialdemokrata és a polgári ellenzéki képviselők a ház sürgős összehívását kérték. Az einök azonban nem volt Budapesten, így a nemzetgyűlés összhívása iránt még nem történt intézkedés.

Kiadóhivatali hír. „Az Ember“ kiadóhivatala mátol fogva ismét Wien, V., Hamburgerstasse 20. szám alatt van. A kiadóhivatali ügyeket Glöckner Endre vezetése mellett a Hamburgerstrasse 20. szám alatti helyiségünkben intézzük és ennélfogva minden a kiadóhivatalnak szánt levelet, értesítést, pénzküldeményt és remittendát kiadóhivatalunk címére kérünk küldeni.

A kiváló „Mühlrad-ingeek“ II. Praterstraße 39 „Az Ember“ olvasóinak 5% Rabatt

Kaucsuktalp és kaucsuksarok tartósabb a legjobb bőrnél!

Képek egy országból, amelyet szanálnak

I.

A kiülőzött sok magyar munkás helyébe a Ruhr-vidékről importáltak Magyarországra német bányászokat. Az Esztergom-Szászvári Kőszénbánya Társulat a dorogi bánya területén 80 német bányamunkást alkalmazott, akik nagyon szomorúan fejezték be magyarországi boldog kirándulásukat. A dorogi bányatelepen sztrájk ütött ki. A társulat arra akarta kényszeríteni a német munkásokat, hogy sztrájk törők legyenek. Amikor erre nem voltak hajlandók, kidobta őket a lakásaikból. Az esztergomi alispán és főszolgabíró, akik mind a ketten igazgatósági tagjai a bányatársulat két alvállalatának, aztán összefogdosztatták a német munkásokat és mint idegen, foglalkozás nélküli egyéneket, kiszállították a határra. Az alispán és a főszolgabíró ezt a kis szívességet megtették a bányatársulatnak. De majdnem diplomáciai bonyodalom is keletkezett az ügyből. A budapesti német követ, amikor értesült a német munkások sérelméről, közbelepett. Intervenciójára a munkásokat Hegyeshalomról visszazállították Budapestre. Igaz, hogy itt a tolonházban helyezték el őket, de a német követ addig nem nyugodott, amíg a német munkások az utolsó fillérig meg nem kapták a béreiket.

II.

Esztergályos János a szanálási vita idejében interpellációt intézett a népjóléti miniszterhez a hadirokkantok érdekében. Elszámolást követelt, hogy a különböző rokkantlapok pénzeit mire költötték. Elmondta, hogy részt vett egy razzán és ing nélkül és alsóruha nélkül félkaru, féllábu rokkantokat látott henteregni, akik revolverért könyörögtek, hogy megölhessék magukat, mert nem bírják az éhezést. A népjóléti miniszter rendeletének értelmében egy 25%-os rokkant havi 6000 korona, egy ötvenszázalékos rokkant havi 18.000 korona és egy 100%-os vak, kéz- és láb nélküli rokkant havi 120.000 korona segélyt kap. Egy Gál nevű jászladányi rokkanton, aki háborús betegségét gyógyíttatta, végrehajtás útján akarták bevenni a háborús költségeket. Azok a rokkantak, akik házalni kénytelenek, sokszor jutnak összeütkezésbe a rendőrséggel. A rendőrségen ezeket a rokkantakat véresre verik.

III.

A jászapáti iparosifjuság husvét hétfőjén táncmulatságot rendezett. Vörösesbarna papirosból kis kokárdát készítették, amelyet azok tűztek ki, akik már lefizették a belépődíjat. A mulatságon megjelent Imrik Gyula szolgabírói tisztviselő, aki a mulatság rendezőit feljelentette a csendőrségen. A vád az volt, hogy piros szalagot mertek kitűzni. Másnap a csendőrség beidézte Fehér Józsefet, Práger Istvánt és Nagy B. István rendezőket és még

tizenhét társukat, akikre 25 botot verettek. Amikor a szerencsétlen emberek a földön fetrengtek, a csendőrök az arcukba rugtak.

Három megkínzott jászapáti munkás felutazott Budapestre, ahol a szociáldemokrata párttitkárságon orvosi látletet vettek fel a három sérültről, amely a következőket tartalmazza:

J. F. jászapáti lakos előadja, hogy folyó hó 22-én este 7 órakor a jászapáti községi házban személyében ismerős, de névszerint ismeretlen csendőr (egy szék fölött derékszögben meghajlítva, egy másik ismeretlen csendőr által fejét annak térdei között szorosan tartva), a fenekére körülbelül 3 centiméter átmérőjű bottal számtalan ütést mér. 18-ig olvasta az ütéseket, azután eszméletét veszítette. Azóta ülni sem tud.

G. Sz. 28 éves jászapáti lakos elmondja, hogy a csendőr 30 ütést mért rá, utána elszédült, erre a csendőr a hajánál fogva fejét, csizmájával többször a jobb derekába rugott.

S. V. 20 éves jászapáti lakos számtalan ütést kapott, te látni nem tud és a bal karját, miután ezzel védekezett, használni nem tudja.

A látletet ezután elmondja, hogy a három sérült mindkét farpofáján sötétvörös, helyenként sötétlila elszínesedett rajolat van, amely sérülés bot okozta hű rajzát adja. A sérültek 8 napon belül gyógyulnak, de munkaképességük — különösen az egyiknél — 14 napon belül nem várható.

Ilyen komolyan szanálnak Magyarországon, J. Smith urnak öröme lesz benne...

(x) A budapesti „Pesti Kabaré” vendégjátéka Bécsben. Pénteken, május 2-án kezd meg a „Pesti Kabaré” vendégjátékát a Reclam-variantében. A három év óta fennálló kabaré igazgatója: Ujváry Ferenc, a Bécsben méltán népszerű és közismert Ujváry Károly öccse, a legnagyobb és legnépszerűbb pesti kabaréművészeket gyűjtötte egy táborba. A társulat kiválóságai: Solti Hermin, a legismertebb pesti kabaréművész, Felhő Rózi, a kiváló kabaréstar, Lukács Sári, a jövő hangversenyének vezetője, Kikhez méltán csatlakozik Szőke Szakáll, a kitűnő kabaréíró és színész, Ferenczy Károly, a neves magyar chansonnier, Virágh Jenő a pesti kuplék mulatságos interpretátora, valamint Faragó Sári, Lénárd Béla és a Bécsben is jól ismert Simonyi Dezső fellépése méltó kérést adnak a vendégjátéknak. A műsor felerészben magyar, felerészben német. A pesti szezon legnagyobb slágere „VIII. Albert”, valamint a „Kölyök” című vígjáték, mely az „Ohrfelge” című elmés jelenettel együtt, épúgy mint Budapesten itt is színházi esemény lesz. A magyar és német konferancier: Ujváry Ferenc illetőleg Rolf Rónay lesz. A zongoránál Hetényi-Heidelberg Adalberg zeneszerző ül.

(X) Egyetlen magyar mulató, Renaissance-Bar. (Dukez-Bar) I., Singerstrasse 9 Legjobb magyar cigányzenekar.

(x) Dinabad kávéház (Marlenbrückenél) a magyarok találkozóhelye. — Esténként a híres Munczy Béla cigányprimás zenekarával hangversenyez.

AZ EMBER szerkesztősége:
Hamburgerstrasse 20., II. em. ajtó. 7

Főszerkesztő és kiadótulajdonos:

GÖNDÜR FERENC SA.

A szerkesztésért felelős Renger József
V., Leitgebasse 14, I.

Szerkesztőség és kiadóhivatal V., Hamburgerstrasse 20., II/7.

Prágai szerkesztőségünk:

Praha Vinohrady Zizkova 12.

Buzgó Péter

Wien, I., Weihburgg. 9 (Mezz.)

Elsőrangú uri szabóság. •
Elgővatosabb facon, angol
kelmék. • Figyelmes kiszol-
gálás. • Jutányos árak

Franz Diglas

étkezője és mintaborpincéje

Schwechati sörcsarnok

Wien, I., Singerstrasse 6

Elsőrangú konyha, déli menü
Minden este nagy hangverseny!

HATÓSÁGILAG ENGEDÉLYEZETT

BUKMEKERIRODA

KARDOS IMRE, WIEN, I. BEZ.

ANNAGASSE NR. 7

TELEFON 74-7-12

Elfogad start és totalizátor fogadásokat a bel és külföld minden lövőversenyére. Délután 6-ig főlves fogadásokat minden egyes futamra. Starterlisták az irodában megtekinthetők

„SLAVIA” szállítási vállalata

Internacionális
szállítások. Sa-
játraktárházak, WIEN, I., Fischhof 3
áruhitel. Stb. Telefon: 68108, 61005, 58419

Centralbad

A legmodernebb gőz és kádfürdők

Wien, I., Weihburgg. 20 Tel. 77-401

Nyitva 8-1-ig: hétfőn, szerdán, csütörtökön,
pénteken és vasárnap
8-5-ig: szombaton. Kedden zárva

Baden A téli sportolók Baden

találkozóhelye

HOTEL-RESTAURANT

„STADT WIEN”

ELSŐRANGU

* ÉTELEK ÉS *

ITALOK

AMERICAN-BAR

TULAJDONOS: FRANZ KUBELKA

Korzó Kávéház II., Praterstr. 54

Esténként Bécs legjobb cigányprimása!
Kuppl Józsi zenekarával hang-
versenyez. — Magyarok találkozóhelye

„ZOLLNER”

kőservendéglő II. Hammer-Purgstallgasse 7

Magyar konyha! * Magyarok találkozóhelye!
Esti menü * Alapítva: 1874-ben

LEOPOLD ASCHER BRUDER

különlegességgel áruháza női kabátok, kosztüm-ruha és blúzokban. Husvétit ocasião-
árak. A leggazdagabb választék

WIEN, VI.
MARIAHILFERSTRASSE 50

CAFÉ MADRID

Wien, II., Praterstr. 76
Esténként

Csicsó Gyula

cigányprimás és zenekara hangversenyez. Minden hétfőn
csütörtökön és szombaton reggel 3 óráig nyitva

PRIVAT-RESTAURANT

VI., STUMPERGASSE 62. szám

Mariahilferstrasse-161 második ház

BEHR MIKSA * vezetése alatt

Elsőrangú magyar ételek

Oleós árak! * Szigoruan

figyelmes kiszolgálás

Ebéd- és

vacsora-

menü

8000 és

11.000

korona

Alpesi falu a Praterben (Winzerhaus)

Magyarok vigyázat!
A híres cigányprimás Németh Sándor
rossz időjárás esetén is hangversenyez!